

Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.

Pożyczki papierów i krótka sprzedaż w działalności inwestycyjnej

Krzysztof Mejszutowicz
Dział Instrumentów Finansowych

Dlaczego krótka sprzedaż jest niezbędna dla rynku?

- Składnik wielu strategii inwestycyjnych,
- Dodatkowa korzyść dla inwestorów długoterminowych z tytułu pożyczenia akcji,
- Zapewnia właściwą wycenę instrumentów pochodnych.

Krótką sprzedaż w strategiach inwestycyjnych (1)

- Krótka sprzedaż należy do jednych z **podstawowych strategii inwestycyjnych**,
- Dostępna na wielu rynkach.

	Dostępność krótkiej sprzedaży	
	Regulacyjna (%)	Praktyczne wykorzystanie (%)
Kraje rozwinięte	95 (2002 r.) 64 (1990 r.)	86 (2002 r.) 68 (1990 r.)
Kraje rozwijające się	31 (2002 r.) 10 (1990 r.)	12 (2002 r.) 6 (1990 r.)

Źródło: dokument „The World Price od Short Selling” Anchada Charoenrook, Hazem Daouk

Krótką sprzedaż w strategiach inwestycyjnych (2)

- Zarabianie na spadkach instrumentów finansowych:
  - › Pożyczka papierów od DM -> sprzedaż na rynku -> odkup po niższej cenie -> zwrot papierów do DM.
- Alternatywą są instrumenty pochodne, jednak:
  - › Ograniczona liczba instrumentów bazowych (3 indeksy, 8 akcji),
  - › Grupa instrumentów o wysokim ryzyku inwestycyjnych,
  - › Instrumenty raczej dla inwestorów doświadczonych (trudne od strony specyfikacji).
- Tymczasem krótka sprzedaż:
  - › Obecnie jest możliwa na ok. 60 akcjach + wszystkie obligacje (papiery spełniające kryteria płynności określone w rozporządzeniu),
  - › Prosty mechanizm.

Krótką sprzedaż w strategiach inwestycyjnych (3)

- Strategie arbitrażowe (krótka sprzedaż + instrumenty pochodne):
  - › np. w przypadku niedowartościowania futures (kurs rynkowy poniżej wartości teoretycznej),
  - › Składniki strategii: kupno futures + krótka sprzedaż instrumentu bazowego,
  - › Zyskiem jest różnica pomiędzy właściwą ceną futures (fair-value) a jej ceną rynkową.

Krótką sprzedaż w strategiach inwestycyjnych (4)

- Złożone strategie inwestycyjne
    - › np. w strategii zabezpieczania wystawionych opcji (wystawiona opcja sprzedaży + krótka sprzedaż instrumentu bazowego) – strategia konieczna do animowania opcji akcyjnych
    - › Przykład.
      - Wystawionych 100 opcji na TPSA (mnożnik 500), delta 0,30,
      - Do zabezpieczenia wystawionych opcji należy na krótko sprzedać 15.000 akcji ($100 \times 500 \times 0,30$).
- efekt
- Kurs akcji spada o 0,10 zł,
  - Strata na opcji - $0,10 \times 100 \times 500 \times 0,30 = - 1.500$,
  - Zysk na ks - $0,10 \times 15.000 = + 1.500$.

Korzyści z tytułu pożyczania akcji (1)

- Korzyścią jest wynagrodzenie z tytułu udzielenia pożyczki w papierach wartościowych,
- Dodatkowy przychód niezależny od trafności decyzji inwestycyjnych,
- Ryzyko zwrotu papierów – zabezpieczone depozytem zabezpieczającym,
- Głównie wykorzystywane przez długoterminowych dużych inwestorów (np. TFI, OFE),
- Może stanowić pokrycie części kosztów transakcyjnych lub kosztów przechowania papierów u depozytariusza.

Korzyści z tytułu pożyczczenia akcji (2)

Wynagrodzenie z tytułu pożyczczenia akcji na rynku amerykańskim.

Dane z okresu kwiecień 2000 – wrzesień 2001.

			Wszystkie pożyczki	opłata < 1%	opłata > 1%	opłata > Stopa FED*
Liczba akcji	(szt.)		2.372	2.166	206	5
Udział w całkowitej liczbie pożyczonych akcji	(%)		-	91,3	8,7	0,3
Średnia opłata	(średnia arytmetyczna)	(%)	0,60	0,20	4,72	18,86
	(średnia ważona wielkością spółki)	(%)	0,24	0,17	4,3	22,37

źródło: „The market for borrowing stock”. Gene D’Avolio z Harvard University, Sierpień 2002. Opracowanie zostało wykonane na podstawie danych otrzymanych od największych firm zajmujących się pośrednictwem w pożyczaniu papieru wartościowych za okres od kwietnia 2000 r. do września 2001 r. Analizowano dostępność do pożyczania 7879 spółek oraz koszty pożyczania akcji 2372 spółek.

* Stopa oprocentowania depozytów FED. Na koniec września 2001 r. kształtowała się one na poziomie około 3%.

Korzyści z tytułu pożyczczenia akcji (3)

- Wynagrodzenie z tytułu pożyczczenia akcji.

Fundusze	Wartość akcji w portfelu*	Pożyczka 7% akcji z portfela
	Dane na koniec lipca 2006 r. (mln. złotych)	Korzyść z każdego 100bp oprocentowania. (mln. złotych)
Inwestycyjne	28.214	19,7
Emerytalne	35.459	24,8
RAZEM	63.673	44,5

- w I poł. 2006 wygradzenie przekazane przez OFE do depozytariuszy wyniosło 8,6 mln złotych.

* źródło: serwis internetowy AnalizyOnline (www.analizy.pl).

Statystyka

- Statystyka krótkiej sprzedaży w Polsce.

	Wartość transakcji krótkiej sprzedaży		Wartość otwartych krótkich pozycji na koniec roku	
	jednostronnie (tys. zł.)	udział % do obrotów na rynku akcji	(tys. zł.)	udział % do obrotów na rynku akcji**
2006	1.287,0	0,04%	552,2*	0,46%
2005	3.010,0	0,02%	334,9	0,66%
2004	27.206,8	0,14%	736,8	0,67%
2003	23.336,2	0,18%	982,2	1,82%
2002	25.666,6	0,20%	4.063,1	6,17%

Źródło: dane KDPW

* dane na koniec lipca 2006,

** obroty na rynku akcji liczone jako średnia dzienna jednostronna wartość obrotów w grudniu danego roku (dla 2006 roku średnia z lipca)

Działania które podjęła Gięda

- Strona edukacyjna – www.gpw.pl,
- Tablice pożyczek papierów – 4BrokerNet,
- Prace nad utworzeniem rozporządzenia dla OFE,
- Współpraca w procesie powstawania rozporządzenia o krótkiej sprzedaży.

Gięlda Papierów Wartościowych w Warszawie
ul. Książęca 4, 00-489 Warszawa,
tel.: (22) 628 32 32, fax: (22) 634 06 88

www.gpw.pl